תל אביב של מעלה – תל אביב של מילה

במלאת 100 שנה לעיר תל אביב בחרה ספריית הרמב"ם להעמיד לרשות הציבור מאגר מיוחד במינו: שמות של כ 22,000 ילדים שנולדו בתל אביב במשך כארבעים שנה מיום היווסדה, כפי שנרשמו בפנקסו של המוהל ר' נחום וינשטיין, ממייסדי "אחוזת בית" והמוהל הראשון בתל אבים.

[עמוד השער של הפנקס הראשון תרס"ו-תרפ"ו 1906-1926]

הרשימות נכתבו בכתב יד סת"ם בחמשה פנקסים. בספרייה מוצג צילום פקסימיליה של הפנקס הראשון מהשנים תרס"ו -תרפ"ו (1906-1926) וכל המעוניין יכול לערוך בו חיפוש ממוחשב לפי שמות משפחה.

הרישומים הם משנת 1908 ואילך, כלומר קודמים לייסוד תל אביב בשנה אחת! בין שמות הילדים, כאלו שהיו לימים שמנה וסולתה של מדינת ישראל בכל התחומים: בטחון, תעשיה, תרבות ואומנות.

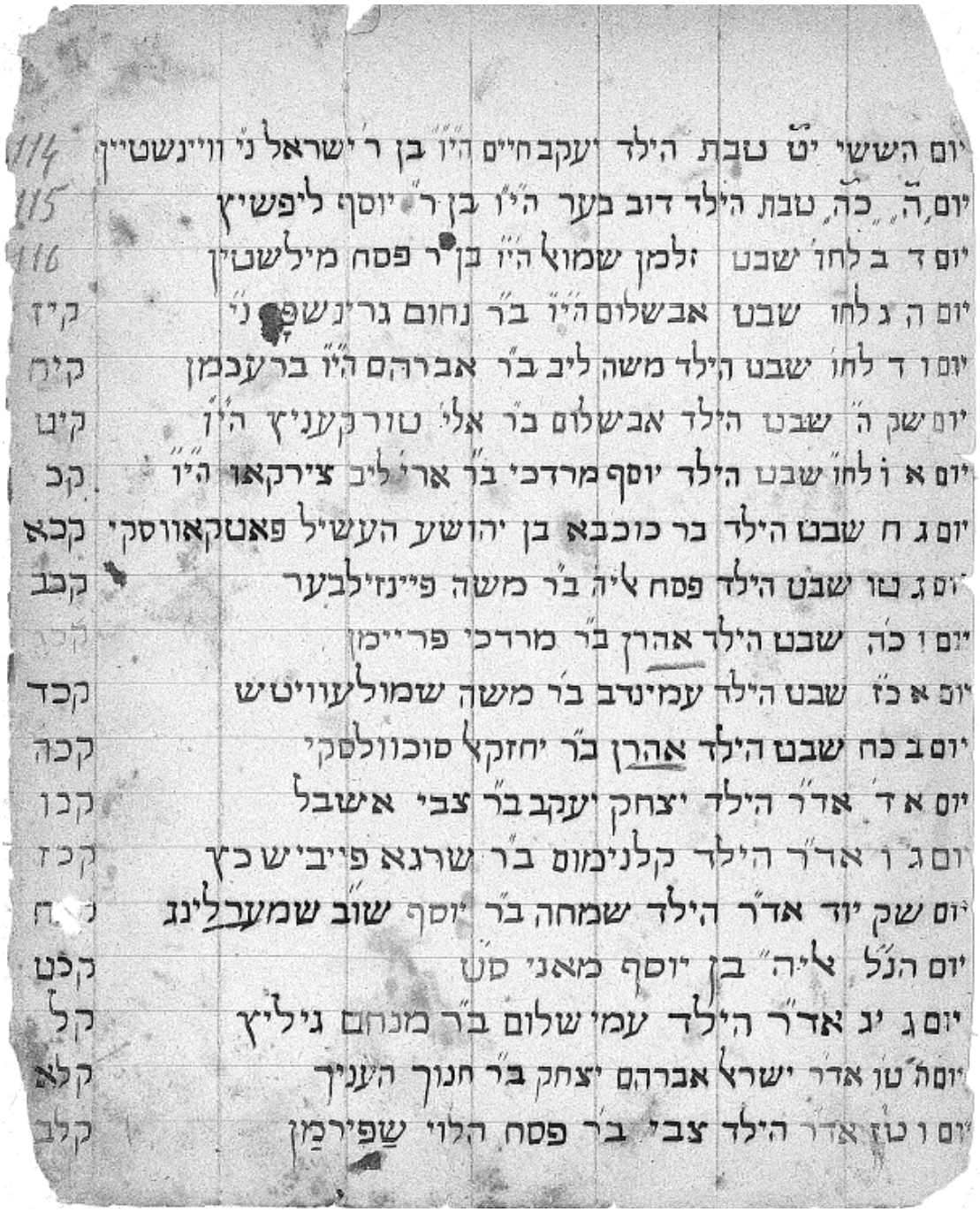
114 יום הששי יט טבת הילד יעקב חיים היו בן ר ישראל נ' ווינשטיין
115 יום ה כה טבת הילד דוב בער היו בן ר יוסף ליפשיץ
116 יום ד ב לחו שבט זלמן שמואל היו בן ר פסח מילשטין
קיד יום ה ג לחו שבט אבשלום היו בר נחום גרינשפ[illegible]נ'
קטו יום ו ד לחו שבט הילד משה ליב בר אברהם היו ברעכמן
קטז יום שק ה שבט הילד אבשלום בר אלי טורקעניץ היו
קכ יום א ו לחו שבט הילד יוסף מרדכי בר ארי ליב צירקאו היו
קכא יום ג ח שבט הילד בר כוכבא בן יהושע העשיל פאטקאווסקי
קכב יום ג טו שבט הילד פסח איה בר משה פיינזילבער
קכג יום ו כה שבט הילד אהרן בר מרדכי פריימן
קכד יום א כז שבט הילד עמינדב בר משה שמולעוויטש
קכה יום ב כח שבט הילד אהרן בר יחזקאל סוכוולסקי
קכו יום א ד אדר הילד יצחק יעקב בר צבי אשבל
קכז יום ג ו אדר הילד קלנימוס בר שרגא פייבישכץ
[illegible] יום שק יוד אדר הילד שמחה בר יוסף שוב שמערלינג
קכט יום הנל איה בן יוסף מאני סש
קל יום ג יג אדר הילד עמי שלום בר מנחם גיליץ
קלא יום ה טו אדר ישראל אברהם יצחק בר חנוך העניך
קלב יום ו טז אדר הילד צבי בר פסח הלוי שפירמן

[הילד מס' קכה: אהרן סוכוולסקי (דנין) – הילד הראשון של תל אביב]

לצורך תצוגה בספרייה, בדקתי לדוגמא את שמות אלופי צה"ל שנולדו בתל אביב וחיפשתי אותם במאגר הממוחשב. האתגר כאן היה קשה שהרי עפ"י תקנתו הידועה של בן גוריון חויבו קצינים בכירים להמיר את שמות המשפחה הקודמים בשמות "צברים" - תוצרת הארץ. כך התברר לי שמפקד חיל האויר לשעבר בני פלד נולד תחת השם בנימין וינפלד ואלוף קותי אדם שנהרג בלבנון נקרא בילדותו יקותיאל אדמוביץ.

בחרתי שתים עשרה דמויות ידועות, שתרמו לביטחון המדינה, ואני מציג בספריה זה מול זה: רישום יום הולדתם מול פועלם בחייהם.

בין השמות המוצגים כעת בתערוכה:

יקותיאל אדם (אדמוביץ), סגן הרמטכ"ל

אליהו בית צורי, לוחם לח"י, מעולי הגרדום

ישעיהו גביש (שקליר), אלוף פיקוד דרום במלחמת ששת הימים

יעקב חסדאי, מג"ד הצנחנים, מפקדו הראשון של בי"ס למ"כים בצה"ל

יצחק חופי, אלוף פיקוד צפון במלחמת יום הכיפורים וראש "המוסד".

יוסי טבנקין, מפקד חטיבת הראל במלחמת השחרור, בנו של יצחק טבנקין ממנהיגי תנועת העבודה

דן טולקובסקי, המפקד החמישי של חיל האויר

יובל נאמן (ניימן), ראש מה"ד, פיסיקאי, מייסד מפלגת התחייה

עמיחי פאגלין, קצין המבצעים של האצ"ל

בני פלד (וינפלד), מפקד חיל האויר במלחמת יום הכפורים

אהרן רמז (רייז), המפקד השני של חיל האויר, בנו של דוד רמז מזכ"ל ההסתדרות ושר התחבורה הראשון

הרצל שפיר (שכטרמן), ראש אכ"א ומפכ"ל המשטרה

יאיר שפרינצק, ח"כ מטעם מולדת, בנו של יוסף שפרינצק יו"ר הראשון של הכנסת

מידע רב טמון בין השמות, הפנקס פתוח ואתם מוזמנים לעיין בו בספרייה.
יהי רצון שזכות המילה של ילדי העיר תל אביב תעמוד לה עד ביאת גואל צדק.

תרפב	תרפב	תרפב	תרפב	תרפב
שם הילד	שם אביו	משפחתו	יום הולדו	יום המילה מספר
אליהו	משה	בית־צורין	יב שבט	יט שבט 1355
חנניה	אליהו	אילקאים	יג שבט	כ שבט 1356
יצחק מיכל	חיים אבא	ברקאוויטש	יב שבט	יט שבט 1357
אליהו	אברהם	אידי	יד שבט	כא שבט 1358
נחמיה	אליעזר	שבשוץ	יד שבט	כא שבט 1359
מאקסון	ברוך אריה	סאלימאן	טו שבט	כב שבט 1360
דוד	יצחק	בלומבערג	טז שבט	כג שבט 1361
אברהם יוסף		פרייגק	טז שבט	כג שבט 1362
טובי	*	*	יז שבט	כד שבט 1363
יוסף	אריה כהן	איצקווטש	יט שבט	כו שבט 1364
יעקב	אברהם	נחמיאס	יח שבט	כז שבט 1365
גבריאל רחמים	אליהו	בוטיטון	כו שבט	ג אדר 1366
יוסף מרדכי	אהרן	קופרמן	כו שבט	ג אדר 1367
יצחקאיעזר	יהושע	בין־נון	כז שבט	ד אדר 1368
יונה	יהושע	פידרווסקי	כז שבט	ד אדר 1369
יהודא	דוב	לעווינבערג	כט שבט	ו אדר 1370
ישעי	צבי	באלטינסקי	כג שבט	יד אדר 1371
דוד חיים	זכרי	מקעטאן	ג אדר	יא אדר 1372

אמתמר סיקסיל

אנציקלופדיה יהודית

לדף ראשי

בית צורי אליהו

עולה הגרדום

אליהו בית צורי (1922-1945)

נולד בשנת 1922 בתל-אביב, כבן למשפחה ותיקה בארץ. הוא החל את פעילותו המחתרתית באצ"ל ומאוחר יותר עבר ללח"י.

אליהו בית צורי נשלח למצרים, יחד עם חברו אליהו חכים, כדי להתנקש בחייו של הלורד מוין, מיניסטר המדינה במזרח התיכון. הלורד מוין היה ידוע כאנטי ציוני, וממקום מושבו בקהיר היה אחראי לביצוע מדיניות "הספר הלבן".

ב-6 בנובמבר 1944 ביצעו השניים את ההתנקשות, אולם נתפסו בידי המשטרה מיד לאחר ביצוע המשימה. השניים הועמדו בפני בית-דין צבאי בקהיר, ולפני מתן פסק-הדין, אמר אליהו בית צורי, בין היתר:

> מיליונים טבעו בים של דם ודמעות, אך רב החובל הבריטי אלא אסף אותם אל האונייה. ואם אחדים מהטובעים נאחזו בדופנותיה, הוא, הבריטי דחף אותם חזרה הימה. ולנו, במולדת, לא נשאר אלא להיכנע או להילחם. החלטנו להילחם.

אליהו בית צורי ואליהו חכים נידונו למוות, וב-22 במרס 1945, ח' בניסן תש"ה, הוצאו להורג בתלייה בקהיר.